

III.552.14.2016.JA

**Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa**

Szanowna Pani Minister

Uprzejmie informuję Panią Minister, że w trakcie niedawno odbytego spotkania regionalnego w województwie lubuskim przedstawiony został problem nieobjęcia dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparciem państwa w postaci świadczenia wychowawczego na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195).

Przyjmowanie przez państwo rozwiązań prawnych i finansowych na rzecz wsparcia polskich rodzin i dzieci jest krokiem w dobrą stronę. Jednakże mając na uwadze cel świadczenia wychowawczego oraz grono jego adresatów nie sposób przejść obojętnie wobec faktu, iż sytuacja dzieci wychowywanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej po raz kolejny nie ulegnie poprawie. Z pomocy państwa wyłączono bowiem już tę grupę dzieci poprzez brak możliwości skorzystania z systemu zniżek i preferencyjnej oferty m.in. instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, usług telekomunikacyjnych, księgarni wynikających z posiadania Karty Dużej Rodziny.

Ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci znowelizowana została ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575) poprzez dodanie ust. 1a do art. 80, zgodnie z którym rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko w wieku do

ukończenia 18-go roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci zwany dodatkiem wychowawczym. Dodatek ten, przysługuje na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, bez względu na kryterium dochodowe. Jest on udzielany na wniosek rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Istotnym jest fakt, że dodatek otrzymują zarówno osoby otrzymujące świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jak również osoby otrzymujące świadczenia na zasadach wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930).

Dodatek wychowawczy jest zatem przyznawany na częściowe pokrycie wydatków związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych i wychowywaniem dzieci. Niewątpliwie wykształcenie i przygotowanie do życia dzieci wiąże się z dużym obciążeniem finansowym dla rodziców, lecz w sytuacji dzieci pozbawionych pieczy i wsparcia rodziców, bariery ekonomiczne także stanowią istotne ograniczenie w realizacji życiowych planów i uniemożliwiają młodym ludziom lepszy start. Pomoc państwa w postaci dodatku wychowawczego stanowiłaby niezwykle istotną pomoc dla dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, a także realizowałaby pośrednio jeden z głównych celów ustawy, tj. wsparcie ekonomiczne w szczególności w sytuacji zagrożenia ubóstwem.

W ocenie Rzecznika nie znajduje uzasadnienia wykluczenie z tej szczególnej i istotnej formy wsparcia dzieci pozbawionych opieki biologicznych rodziców przebywających, z przyczyn od nich niezależnych, w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Nie ulega bowiem wątpliwości, że dzieci nie mają wpływu na to do której z form pieczy zastępczej - rodzinnej czy instytucjonalnej - trafią wskutek interwencji Sądu Opiekunczego. Skoro zatem ustawodawca uznał za celowe udzielanie wsparcia opiekunom realizującym zadania pieczy zastępczej, co wymiennie przekłada się na sytuację dzieci podlegających opiece, to winien to czynić bez wyjątku. Nieuprawnione jest preferowanie jednej z grup dzieci podlegających szczególnej opiece i pomocy państwa poprzez wyeliminowanie dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej z dostępu do dodatku wychowawczego. Wprawdzie w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego możliwe jest odstępstwo od zasady równego traktowania, gdyż nie zawsze nierówne traktowanie oznacza dyskryminację, to jednak w tym przypadku warunki, umożliwiające uznanie różnicowania podmiotów podobnych za zgodne z Konstytucją RP mogą budzić istotne wątpliwości. Trudno jest także określić, czemu w istocie, poza względami oszczędnościowymi, służyć ma wprowadzone ograniczenie,

a patrząc przez pryzmat zysków, dodatkowe wsparcie osamotnionych opiekunów dzieci stanowiłoby inwestycję na przyszłość.

Pragnę zwrócić uwagę, że to na władzy publicznej spoczywa obowiązek kreowania spójnej systemowo polityki socjalnej oraz wspierającej dzieci i rodzinę, a gwarancje szczególnej pomocy i opieki władz publicznych względem dzieci pozbawionych opieki rodziców, wynikające z art. 72 ust. 2 Konstytucji RP, nie mogą być respektowane wybiórczo.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o ustosunkowanie się do podnoszonych wątpliwości oraz rozważenie możliwości podjęcia stosownej inicjatywy legislacyjnej prowadzącej do skutecznego zabezpieczenia interesów wszystkich dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Z poważaniem